

תזכורת: תת קבוצה X במ"נ $(E, \|\cdot\|)$ נקראת **קבוצה קמורה** (*convex*) אם לכל $x, y \in X$ מתקיים $\{(1-t)x + ty : 0 \leq t \leq 1\} \subseteq X$ (מסילה לינארית).

סימון: $X \in Conv$

הערה: φ רציפה כי $\varphi \in Lip_{\|y-x\|}$

טענה: $Conv \subset PConn$

$$Conv \subsetneq PConn \subsetneq Conn$$

דוגמה:

הגדרה: $\emptyset \neq X \subseteq \mathbb{R}$ קטע אם לכל $a, b \in X$ מתקיים $[a, b] \subseteq X$.

טענה: נניח $X \subset \mathbb{R}$ תת מרחב. אזי התנאים הבאים שקולים:

(1) X "קטע" (יתכן כמובן לא חסום)

(2) $X \in Conv$

(3) $X \in PConn$

(4) $X \in Conn$

הסבר: (1) $\Leftrightarrow$ (2): לכל $a, b \in X$ מתקיים $[a, b] \subseteq X$. מצד שני

$$[a, b] = \{a + (b-a)t \mid 0 \leq t \leq 1\}$$

(2) $\Rightarrow$ (3) $\Rightarrow$ (4) נובע מהכלות ברורות $Conv \subseteq PConn \subseteq Conn$.

(4) $\Rightarrow$ (1)

אם נניח שלא, אז X לא קטע, כלומר קיימים $a, b \in X$ כך ש $[a, b] \not\subseteq X$. ז"א קיימים

$$a < c < b \text{ אבל } c \notin X$$

$$X_1 := (-\infty, c) \cap X, X_2 := (c, \infty) \cap X$$

ואז נקבל ש $X = \underbrace{X_1}_{a \in} \cup \underbrace{X_2}_{b \in}$ פירוק טופולוגי.

ואז קיבלנו ש - $X \notin Conn$ בסתירה!

משפט (ערך הביניים): נניח X מ"ט. אזי התנאים הבאים שקולים:

$$(1) X \in Conn$$

(2) לכל פונקציה רציפה $f: X \rightarrow \mathbb{R}$ יש תכונת ערך ביניים.

הוכחה:

$$(1) \Leftrightarrow (2)$$

תמונה רציפה שומרת על $Conn$. לכן $Conn \ni f(X) \subset \mathbb{R}$ ואז מהטענה הקודמת נקבל ש - $f(X) \ni \{קטעים\}$, ואז $f(X)$ בעל תכונת ערך הביניים.

$$(2) \Leftrightarrow (1)$$

נניח בשלילה שלא. אז $X \notin Conn$. ז"א קיים פירוק טופולוגי $X = X_1 \cup X_2$

נגדיר פונקציה $f: X \rightarrow \mathbb{R}$, אשר שולחת את X_1 ל - 0 ואת X_2 שולחת ל - 1.

X_1, X_2 פתוחות ב - X קל לבדוק (4 מקרים) שאכן מקור של קבוצה פתוחה גם קבוצה פתוחה, ואז f רציפה. אבל נקבל ש - $f(X) = \{0,1\}$.

וזאת לא מקיימת את תכונת ערך הביניים, בסתירה!

דוגמאות של קבוצות קמורות:

$$(1) \text{ כל מ"נ } (E, \|\cdot\|)$$

$$(2) \text{ כדורים } B_r(a), B_r[a] \subset E \text{ בתוך מ"נ.}$$

$$(3) \text{ מלבנים, תיבות, אליפסואידים, ...}$$

משפט (האלומות - תנאי מספיק לקשירות): נניח X מ"ט, $X = \bigcup_{j \in J} Y_j$ כך ש:

$$(1) \forall j \in J: Y_j \in Conn$$

$$(2) \bigcap_{j \in J} Y_j \neq \emptyset$$

אזי $X \in Conn$.

הוכחה: מתכונה (2) קיימת נקודה משותפת $z \in \bigcap_{j \in J} Y_j$.

– נניח בשלילה ש X פריק, אזי קיימות קבוצות זרות ופתוחות ולא ריקות X_1, X_2 כך ש –

$$X = X_1 \cup X_2$$

בה"כ $z \in X_1$ (ואז $z \notin X_2$).

$$\forall j \in J: Y_j = (Y_j \cap X_1) \cup (Y_j \cap X_2) \quad \text{– מתקיים}$$

כעת נשים לב ש $Y_j \cap X_1$ ו $Y_j \cap X_2$ פתוחות וזרות בתת מרחב Y_j ו $z \in Y_j \cap X_1$.

אז $Y_j \cap X_2 = \emptyset$ לכל j , אחרת היינו מקבלים ש $Y_j \notin Conn$ (פריק).

$$\text{כעת – } X_2 = \bigcup_{j \in J} (X_2 \cap Y_j) = \emptyset \quad \text{בסתירה לפירוק של } X.$$

☺

תוצאות:

(1) נניח $X = Y_1 \cup Y_2$, כאשר $Y_1, Y_2 \in Conn$, $Y_1 \cap Y_2 \neq \emptyset$. אזי $X \in Conn$

(פשוט המשפט כאשר יש 2 אינדקסים).

(2) שרשור

נניח $X = \bigcup_{k \in \mathbb{N}} Y_k$, כאשר $Y_k \in Conn$ לכל $k \in \mathbb{N}$ וכן –

$$\forall k \in \mathbb{N}: Y_k \cap Y_{k+1} \neq \emptyset$$

אזי $X \in Conn$

הסבר: (1) מידי מהמשפט!

(2) נובע מ- (1) ואינדוקציה נובע מקרה של מס' סופי של הגורמים.

$$\forall k \in \mathbb{N}: A_k := Y_1 \cup Y_2 \cup \dots \cup Y_k \in Conn$$

נשים לב – $A_1 \subseteq A_2 \subseteq A_3 \subseteq \dots$

וברור – $A_1 \subseteq \bigcap_{k \in \mathbb{N}} A_k \neq \emptyset$

לכן לפי משפט האלומות נקבל ש $X = \bigcup_{k \in \mathbb{N}} A_k \in Conn$

☺

הערה (מרכיבי קשירות): במ"ט X נגדיר את היחס הבא –

$x \equiv y \stackrel{def}{=} x$ אם "אפשר לחבר x ל- y ע"י קבוצה קשירה". זאת אומרת, קיימת –

$$Conn \ni A_{x,y} \subset X$$

כך ש – $\{x, y\} \subset A$

טענה: היחס הנ"ל הוא יחס שקילות.

הסבר:

$$A_{x,x} = \{x\}, x \equiv x \quad (1)$$

$$A_{y,x} := A_{x,y}, x \equiv y \Rightarrow y \equiv x \quad (2)$$

$$x \equiv z \Leftarrow \begin{cases} x \equiv y \\ y \equiv z \end{cases} \text{ - "צ"ל} \quad (3)$$

$$A_{x,z} := A_{x,y} \cup A_{y,z}$$

ואכן $y \in A_{x,y}$ וגם $y \in A_{y,z}$ ואז מתוצאה 1 (שירשור) נקבל ש- $A_{x,z} \in Conn$.

הגדרה: מרכיב קשירות של נק x ב X הוא $[x] := \{y \in X | x \equiv y\}$ "מחלקה של x ".

$$X = \bigcup_{x \in X} [x] \quad \text{- נשים לב כי}$$

תכונות:

- $X = \bigcup_{x \in X} [x]$ (יש חזרות! $[x] = [y]$ $\Leftrightarrow x \equiv y$).
- מס' (עוצמה) של מרכיבי קשירות נשמר ע"י הומיאומורפיזמים.

תרגיל: הוכיחו ש T לא הומיאומורפי ל L (sans serif font).

הסבר: במרחב T יש נקודה z כך שלתת מרחב $T \setminus \{z\}$ יש 3 מרכיבי קשירות.

אבל לכל $a \in L$ לתת מרחב $L \setminus \{a\}$ יש לכל היותר 2 מרכיבי קשירות.

- X קשיר $\Leftrightarrow$ יש מרכיב קשירות 1 בלבד.

רמז: משפט האלומות.

- $[x] \in Conn$
- $[x] = \bigcup \{A \subseteq X | x \in A, A \in Conn\}$

ז"א $[x] =$ תת קבוצה קשירה הגדולה ביותר המכילה את x .

- $[x]$ סגור ב- X .

רמז: תוכיחו קודם את התרגיל הבא (ואז תשתמשו בתכונה הקודמת):

תרגיל: נניח $\bar{Y} = X$ (ז"א Y צפופה ב- X). אם $Y \in Conn$ אז גם $X \in Conn$.

דוגמה: תארו מרכיבי קשירות של:

$$X = (0,2) \cup (2,5) \cup \{7\} .א$$

תשובה: $[1] = (0,2), [3] = (2,5), [7] = \{7\}$

$$X = \{1,2,3,4\} \times \mathbb{R} .ב$$

תשובה: $\{1\} \times \mathbb{R}, \{2\} \times \mathbb{R}, \{3\} \times \mathbb{R}, \{4\} \times \mathbb{R}$.

הגדרה: מ"ט X נקרא "לא קשיר להלוטין" (*totally disconnected*) אם

$[x] = \{x\}$ לכל $x \in X$ (רק נקודות תת קבוצה קשירה).

דוגמאות:

(1) מרחבים דיסקרטיים.

$$\mathbb{Q} (2)$$

$$\mathbb{R} \setminus \mathbb{Q} (3)$$

$$(\mathbb{Z}, d_p) * (4)$$

(רמז: לכל $a \in (\mathbb{Z}, d_p)$ ו $b \neq a$ קיימת סביבה סגורה $U \in N(a)$ כך ש $b \notin U$)

(5) $(\mathbb{R}, \tau_s)$ * (Sorgenfrey Line) כאשר בקבוצה $\mathbb{R}$ מוגדרת טופולוגיה הבאה

$$\tau_s := \{O \subseteq \mathbb{R} : x \in O \Rightarrow \exists \varepsilon > 0 [x, x + \varepsilon) \subseteq O\}$$

הגדרה: (מרכיב קשירות מסילתי): לכל מ"ט X ונקודה $x \in X$ מרכיב קשירות $[x]_p$

של x מוגדר כמחלקת שקילות של x לגבי יחס שקילות הבא:

$$y \sim_p x \stackrel{def}{=} x \equiv_p y$$

טענה: $\equiv_p$ יחס שקילות.

הסבר:

(1) צ"ל $x \equiv_p x$. ניקח מסילה קבועה.

(2) צ"ל $x \equiv_p y \Leftrightarrow y \equiv_p x$. עבור מסילה $f: [0,1] \rightarrow X$

נגדיר "מסילה הפוכה" - $f^*: [0,1] \rightarrow X \quad f^*(t) = f(1-t)$

$$x \equiv_P z \Leftarrow \begin{cases} x \equiv_P y \\ y \equiv_P z \end{cases} \quad \text{צ"ל - (3)}$$

$$\begin{cases} f_1(0) = x, f_1(1) = y \\ f_2(0) = y, f_2(1) = z \end{cases} \quad \text{עבור -}$$

$$f_3(t) = \begin{cases} f_1(2t), & 0 \leq t \leq \frac{1}{2} \\ f_2(2t-1), & \frac{1}{2} \leq t \leq 1 \end{cases} \quad \text{נגדיר } f_3: [0,1] \rightarrow X \text{ כך ש -}$$

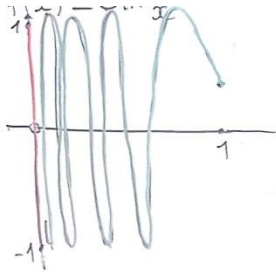
$$f_3(0) = x, f_3(1) = z$$

ונקבל ש - f_3 רציפה מהתרגיל הבא:

תרגיל: נניח $X = Y_1 \cup Y_2$, Y_1, Y_2 סגורות.

נתונה פונקציה $f: X \rightarrow Z$ כך ש הצמצומים $f|_{Y_1}: Y_1 \rightarrow Z, f|_{Y_2}: Y_2 \rightarrow Z$ רציפות.

אז f רציפה (* תנו דוגמה נגדית אם אין סגירות!).

הערה: $PConn \neq Conn$

נגדיר פונקציה $f: (0,1] \rightarrow [-1,1]$ $f(x) = \sin \frac{1}{x}$

נגדיר - $X := (\{0\} \times [-1,1]) \cup Gr(f)$

$$(0,1] \simeq Gr(f) := \left\{ \left(x, \sin \frac{1}{x} \right) \in \mathbb{R}^2 \mid 0 < x \leq 1 \right\}$$

כעת, $(0,1] \simeq Gr(f)$ קשיר ו - $Gr(f)$ צפוף ב - X (כלומר $\overline{Gr(f)} = X$), לכן לפי התרגיל הנ"ל $X \in Conn$. ז"א יש מרכיב קשירות 1.

אבל אין מסילה מנקודה "אדומה" (על הקטע) לנקודה "ירוקה" (ראו ספר האוניברסיטה הפתוחה, טופולוגיה קבוצתית).

יש 2 מרכיבי קשירות מסילתיים ולכן X לא קשיר מסילתית, כלומר $X \notin PConn$.

תרגיל: (לעתיד) לכל פונקציה רציפה $f: X \rightarrow Y$ מתקיים ש

$$X \simeq \underbrace{Gr(f) := \{(x, f(x)) \mid x \in X\}}_{\text{ת מרחב טופולוגי}} \subset X \times Y$$

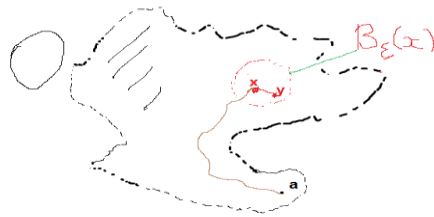
בהמשך נלמד מכפלה טופולוגית (באופן כללי).

תרגיל: כל קבוצה קשירה ופתוחה O במרחב נורמי E היא קשירה מסילתית.

הסבר: נבחר $a \in O$ ונסמן $a \in A := [a]_p$ מרכיב קשירות מסילתית של a במרחב O .

אז A פתוחה. כי אם $x \in A$ אז $B_\varepsilon(x) \subseteq O$ עבור ε מספיק קטן. $B_\varepsilon(x)$ קמור לכן קיימת מסילה לינארית ב $B_\varepsilon(x)$ מ x לכל $y \in B_\varepsilon(x)$. אז גם קיימת מסילה (לא בהכרח לינארית) במרחב O מנקודה a ל y (טרנזיטיביות). לכן $B_\varepsilon(x) \subseteq A$.

באופן דומה אפשר להוכיח שגם המשלים $O \setminus A$ פתוח. אבל אז $O \setminus A$ קבוצה ריקה כי אחרת נקבל ש O פריק. לכן $O = A = [a]_p$ ואז O קשיר מסילתית (מרכיב 1).

הגדרה: X נקרא קשיר מקומית בנקודה $a \in X$ אם לכל סביבה $U \in N(a)$ קיימת סביבה $U \supseteq V \in N(a)$ כך ש V קשיר. אומרים: קשיר מקומית אם זה מתקיים בכל נקודה.

תרגיל:

א. הוכיחו שכל תת קבוצה פתוחה במרחב נורמי היא קשירה מקומית (ולא תמיד קשירה).

ב. ** תנו דוגמה של תת מרחב ב $\mathbb{R}^2$ שהוא קשיר אבל לא קשיר מקומית.

קישורים מומלצים:

<https://en.wikipedia.org/wiki/Homeomorphism>

https://en.wikipedia.org/wiki/Stereographic_projection

https://en.wikipedia.org/wiki/Connected_space

בסיס לטופולוגיה

נגדיר סימונים חדשים. נניח $\gamma \subseteq P(X)$ (אוסף תת קבוצות ב X). נגדיר:

- $\gamma^\cup := \{\cup\{B: B \in \beta\} \mid \beta \subseteq \gamma\}$ (כל מיני איחודים דרך איברים של γ)
  - $\gamma^{\cap F} := \{\cap\{B: B \in \beta\} \mid \beta \subseteq \gamma, \beta \text{ is finite}\}$ (חיתוכים סופיים דרך איברים של γ)
- תמיד: $\emptyset \in \gamma^{\cap F}$ $\emptyset \in \gamma^\cup$ $\gamma \subseteq \gamma^\cup$ $\gamma \subseteq \gamma^{\cap F}$ (ניקח β קבוצה ריקה)
למשל אקסיומות טופולוגיה אפשר לכתוב כך:
 $(t_1) \emptyset, X \in \tau$ $(t_2) \tau^{\cap F} = \tau$ $(t_3) \tau^\cup = \tau$.

הגדרה: (בסיס *basis*) יהי (X, τ) מ"ט. $\gamma \subseteq \tau$ נקרא **בסיס** (לטופולוגיה τ) אם כל

קבוצה פתוחה (לא ריקה) שווה לאיחוד איברים מ γ .

הערה: (הגדרה שקולה) התנאים הבאים שקולים:

1. γ בסיס לטופולוגיה τ .
2. $\tau^\cup = \tau$.
3. $\gamma \subseteq \tau$ ולכל $O \in \tau$ ולכל $a \in O$ קיים $G_a \in \gamma$ כך ש $a \in G_a \subseteq O$.

הגדרה: אומרים ש (X, τ) - בעל תכונת מנייה שנייה (*second countable*) ונסמן:

$$(X, \tau) \in B_2$$

אם קיים בסיס γ בן מנייה.

דוגמאות: (תשתמשו בהגדרה (3))

- ב $X = \mathbb{R}$ $\gamma_1 = \{(a, b) \mid a < b\}$ וגם $\gamma_2 = \{(a, b) \mid a, b \in \mathbb{Q}\}$ בסיסים.
- ב $X = \mathbb{R}^2$
- א. $\gamma_0 = \{\text{עיגולים פתוחים}\}$
- ב. $\gamma_1 = \{(a, b) \times (c, d)\} = \{\text{מלבנים פתוחים}\}$
- ג. $\gamma_2 = \{\text{ריבועים פתוחים}\}$ $\gamma_3 = \{\text{משולשים פתוחים}\}$
- ד. $\gamma_4 = \{\text{עיגולים פתוחים עם מרכזים בנקודות "רציונליות"}\}$
- $\mathbb{R}^n \in B_2$

{כדורים פתוחים עם מרכזים בנקודות "רציונליות" ורדיוסים $\gamma_4 = \{\frac{1}{k} \mid k \in \mathbb{N}\}$ בן מניה !

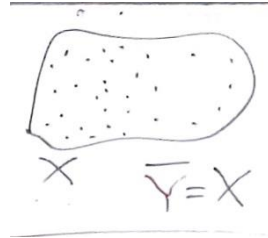
• לכל (X, d) "כדורים פתוחים" בסיס לטופולוגיית $top(d)$.

א. $\gamma := \{B_r(a) \mid a \in X, r > 0\}$ $\gamma^\cup = top(d)$ (ראו משפט: "כדורים בסיס").

ב. גם $\gamma_1 := \{B_{\frac{1}{n}}(a) \mid a \in X, n \in \mathbb{N}\}$ מהווה בסיס.

טענה: לכל (X, d) ולכל $\bar{Y} = X$ (כלומר Y צפוף ב- X) מהווה $\gamma_2 := \{B_{\frac{1}{n}}(a) \mid a \in Y, n \in \mathbb{N}\}$

בסיס ל- $top(d)$.

תוצאה חשובה: אם מרחב מטרי (X, d) הוא ספרבילי אז הוא גם B_2 .

$$(X, d) \in B_2 \Leftrightarrow (X, d) \in Sep$$

טענה: הוכיחו ש B_2 תכונה תורשתית.

רמז: תבדקו שאם γ בסיס ל (X, τ) ו $Z \subseteq X$ תת קבוצה אז $\gamma_Z := \{G \cap Z \mid G \in \gamma\}$ בסיס לתת מרחב (Z, τ_Z) .

טענה: לכל מרחב דיסקרטי (X, τ_{discr}) אוסף כל הנקודונים $\gamma_0 = \{\{x\} \mid x \in X\}$ הוא בסיס ל (X, τ_{discr}) . לכל בסיס אחר γ מתקיים $\gamma_0 \subseteq \gamma$.

הסיקו: $(X, \tau_{discr}) \in B_2 \Leftrightarrow |X| \leq \aleph_0$.

למשל: $(\mathbb{R}, \tau_{discr}) \notin B_2$

משפט: $B_2 \subset Sep$.

הוכחה: נניח γ בסיס בן מנייה במ"ט (X, τ) . צריך למצוא תת קבוצה צפופה בת מניה.

בה"כ $\emptyset \notin \gamma$. לכל $G \in \gamma$ נבחר נקודה אחת בלבד $y_G \in G$. נגדיר $Y_\gamma := \{y_G \mid G \in \gamma\}$ אז Y_γ בת מניה (כי γ ב"מ) ו Y_γ צפופה ב X . אכן נוכיח $cl(Y_\gamma) = X$.

לכל $O \in \tau$ ולכל $a \in O$ קיים $G_a \in \gamma$ כך ש $a \in G_a \subseteq O$. לפי הבנייה קיים $y_G \in G_a$ לכן $y_G \in Y_\gamma \cap O \neq \emptyset$.

זה מוכיח שכל נקודה $a \in X$ שייכת לסגור של Y_γ . ז"א $cl(Y_\gamma) = X$.

תוצאה: $Metriz \cap B_2 = Metriz \cap Sep$

תוצאה: במרחבים מטריזביליים – ספרביליות כן תורשתית.

דוגמה: $B_2 \neq Sep$.

הסבר: נוכיח בהמשך שקו סורגנפראי מקיים: $(\mathbb{R}, \tau_s) \in Sep$, $(\mathbb{R}, \tau_s) \notin B_2$.

טענה: נניח X קבוצה ו γ אוסף תת קבוצות ב X . התנאים הבאים שקולים:

1. γ בסיס לטופולוגיה מסוימת.

2. א. $X \in \gamma$

ב. חיתוך של 2 קבוצות מ γ אפשר להציג כאיחוד של קבוצות מ γ .

הערה: ב שקול ל * : $\forall A, B \in \gamma \forall x \in A \cap B \exists C \in \gamma \quad x \in C \subseteq A \cap B$

ב* שקול ל ** : $\gamma^{\cap F} \subseteq \gamma^{\cup}$.

הוכחה: נגדיר אוסף $\tau := \gamma^{\cup}$. מ"ל γ טופולוגיה.

$\emptyset, X \in \tau$ (t₁)

הסבר: $X \in \tau$. בגלל תנאי א. תנאי $\emptyset \in \tau$ נובע מהתכונה הנ"ל על $\gamma^{\cup}$.

$\tau^{\cap F} = \tau$ (t₂)

הסבר: $\tau^{\cap F} = (\gamma^{\cup})^{\cap F} = (\gamma^{\cap F})^{\cup} \subseteq (\gamma^{\cup})^{\cup} = \gamma^{\cup} = \gamma$

$$\tau^{\cup} = \tau \quad (t_3)$$

הסבר: $\tau^{\cup} = (\gamma^{\cup})^{\cup} = \gamma^{\cup} = \gamma$

בסיס מקומי

הגדרה: (בסיס מקומי) $\alpha \subseteq N(a)$ נקרא **בסיס מקומי** לנקודה a , אם לכל $U \in N(a)$ קיים $V \in \alpha$ כך ש $V \subseteq U$.

הגדרה: אומרים ש- (X, τ) בעל תכונת מנייה ראשונה, ונסמן: $(X, \tau) \in B_1$ אם לכל נקודה $a \in X$ קיים בסיס מקומי בן מנייה.

דוגמה: לכל (X, d) – דוגמאות לבסיס מקומי בנקודה a –

$$\alpha_1 := \{B_r(a)\}_{r>0}$$

$$\alpha_2 := \left\{ B_{\frac{1}{n}}(a) \right\}_{n \in \mathbb{N}} \quad \text{בן מנייה !}$$

תוצאה: $Metriz \subset B_1$

דוגמה: $(X, \tau_{disc}) \in B_1$.

הסבר: לכל $a \in (X, \tau)$ היא נקודה מבודדת אם"ם נקודון $\alpha := \{a\}$ הוא בסיס מקומי.

תרגיל: B_1 תכומה תורשתית.

טענה: $B_2 \subset B_1$

הסבר: נניח γ בסיס בן מנייה במ"ט (X, τ) . לכל $a \in X$ נגדיר $\gamma_a := \{A \in \gamma \mid a \in A\}$.

אז γ_a בסיס מקומי בנקודה a .

דוגמה: $B_2 \neq B_1$.

$$\begin{cases} (\mathbb{R}, \tau_{discr}) \in B_1 \\ (\mathbb{R}, \tau_{discr}) \notin B_2 \end{cases}$$

הערה: $Discrete \subset Metrizable \subset B_1$

$$Metrizable \cap Sep \subset B_2 \subset B_1$$

הגדרה: $\dim(X) = 0 \stackrel{def}{=} \text{קיים בסיס } \gamma \text{ לטופולוגיה כך שלכל } A \in \gamma \text{ קבוצה סגורה.}$

דוגמאות:

א. $\dim(X, \tau_{discr}) = 0$

ב. $\dim(\mathbb{Q}) = 0$

בסיס שמורכב מקבוצות סגורות. $\gamma := \{(a, b) \cap \mathbb{Q} \mid a, b \in \mathbb{Q}\}$

קבוצה סגורה ב- $\mathbb{Q}$.

ג. הוכיחו: $\dim(\mathbb{Z}, d_p) = 0$

ד. Sorgenfrey line $\dim(\mathbb{R}, \tau_s) = 0$

תזכורת: $O \in \tau_s \stackrel{def}{=} x \in O \Rightarrow \exists \epsilon = \epsilon_x > 0: [x, x + \epsilon_x) \subset O$

תכונות קו סורגנפריי:

• $(\mathbb{R}, \tau_s) \in T_2$

• א. $\tau \neq \tau_s$ ב. $\tau \subset \tau_s$

הסבר: א. $[0, 1) \in \tau_s$, $[0, 1) \notin \tau$

ב. מ"ל שבסיס של טופולוגיה טבעית τ מוכל ב- τ_s .

$$(a, b) = \cup \{ [x, x + \epsilon_x) \mid [x, x + \epsilon_x) \subset (a, b) \} \in \tau_s$$

• $\dim(\mathbb{R}, \tau_s) = 0$

הסבר: $\gamma := \{ [a, b) : a < b \} \subset \tau_s$ בסיס שמורכב מקבוצות סגורות.

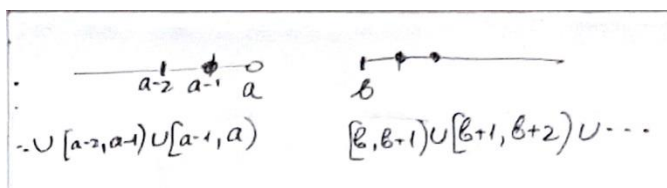
$$O = \cup_{x \in O} [x, x + \epsilon_x)$$

• טענת עזר: כל $[a, b)$ סגורה –

א) $[a, b) \in \tau_s$ ברור (כלומר פתוחה לפי ההגדרה).

$x \in [x, x + \epsilon_x)$

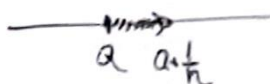
(ב) $[a, b]$ גם סגורה כי $(-\infty, a) \cup [b, \infty) = \mathbb{R} \setminus [a, b]$ פתוחה.

• $(\mathbb{R}, \tau_s) \in \text{Sep}$

הסבר: רציונליים $\mathbb{Q}$ קבוצה צפופה גם בטופולוגיית τ_s כי $[a, b] \cap \mathbb{Q} \neq \emptyset$

• $(\mathbb{R}, \tau_s) \in B_1$

הסבר:

$$\alpha := \left\{ U_n := \left[a, a + \frac{1}{n} \right) \mid n \in \mathbb{N} \right\} \subset N_{\tau_s}(a)$$

בסיס מקומי בן מנייה לנק' $a \in \mathbb{R}$.

• טענה: $(\mathbb{R}, \tau_s) \notin B_2$

הוכחה: נניח בשלילה שקיים בסיס $\gamma \supset \tau_s$ כך ש γ בן מנייה.

$[x, x+1) \in \tau_s$ פתוחה, לכן הוא שווה לאיחוד איברים מבסיס γ .

אז קיים $A_x \in \gamma$ כך ש $x \in A_x \subset [x, x+1)$.

נבחר A_x כזה ונגדיר העתקה $\mathbb{R} \xrightarrow{\varphi} \gamma \quad x \mapsto A_x$

φ חז"ע" $(x \neq y \Rightarrow A_x \neq A_y)$.

$$2^{\aleph_0} = \aleph = |\mathbb{R}| = |\varphi(\mathbb{R})| \leq |\gamma|$$

מכאן $|\gamma| \geq 2^{\aleph_0} > \aleph_0$, לכן γ לא בת מנייה!

• $(\mathbb{R}, \tau_s) \in T_{3\frac{1}{2}}$

הסבר: נובע מהטענה הבאה:

טענה: אם $X \in T_2$ וגם $\dim(X) = 0$ אז $X \in T_{3\frac{1}{2}}$.

רמז: אם $O \subset X$ קב' סגורה אזי -

$$f(x) = \begin{cases} 0, & x \in O \\ 1, & x \notin O \end{cases}, f: X \rightarrow \mathbb{R}$$

רציפה! (4 מקרים .... ראינו הוכחה דומה)

• $(\mathbb{R}, \tau_s) \notin \text{Metriz}$.

הסבר: $\text{Metriz} \cap \text{Sep} \subset B_2$ אבל $(\mathbb{R}, \tau_s) \in \text{Sep}$ $(\mathbb{R}, \tau_s) \notin B_2$.

תרגיל: הוכיחו שאם $\dim X = 0, X \in T_2$ אז X לא קשיר לחלוטין.

קשר בין עקרון Heine ותכונת B_1

הגדרה: אומרים שמ"ט הוא בעל **תכונת FU** (Frechet – Urysohn) אם:

$$\forall A \subseteq X: scl(A) = cl(A)$$

הערה: $\text{Metriz} \subset B_1 \subset FU$

הערה: למדנו דוגמה של מ"ט שהוא לא FU .

טענה: $B_1 \subseteq FU$

הוכחה מקוצרת: שימו לב שאם $X \in B_1$ אז לכל נקודה יש בסיס מקומי בן מנייה

$\alpha = \{U_n : n \in \mathbb{N}\}$ מונוטוני (ז"א $U_{n+1} \subseteq U_n$). ואז ההמשך דומה למקרה של מ"מ

משפט (עיקרון **Heine** מתוקן): נניח $(X, \tau) \xrightarrow{f} (Y, \sigma)$ פו' בין מ"ט. נניח ש - $(X, \tau) \in FU$, אין הגבלה על Y . אז התנאים הבאים שקולים:

(א) רציפה.

(ב) שומרת על התכנסות.

הוכחה:

(1) $\Leftarrow$ (2): תמיד (ממשפט $\frac{1}{2}$ היינה).

(2) $\Leftarrow$ (1): מ"ל (קריטריון (5) במשפט הנ"ל על רציפות) -

$$\forall A \subseteq X: \boxed{f(cl(A)) \subseteq cl(f(A))}$$

נתון $(X, \tau) \in FU$ - ז"א - $scl(A) = cl(A)$

לכן שקול להוכיח - $f(scl(A)) \subseteq cl(f(A))$

נתון (2) אומר ש - f שומרת על ההתכנסות. ז"א - $x_n \xrightarrow{\tau} z \Rightarrow f(x_n) \xrightarrow{\sigma} f(z)$

ובפרט עבור סדרות מ – $a_n \in A$:

$$a_n \xrightarrow{\tau} z \Rightarrow f(a_n) \xrightarrow{\sigma} f(z)$$

$$z \in scl(A) \Rightarrow f(z) \in scl(f(A))$$

לכן קיבלנו – $f(scl(A)) \subseteq scl(f(A))$

$$f(cl(A)) \underset{X \in FU}{\overset{=}{\subseteq}} f(scl(A)) \underset{\text{הראנו}}{\subseteq} scl(f(A)) \underset{\text{תמיד מתקיים}}{\subseteq} cl(f(A)) \quad \text{ואז:}$$

תוצאה: עיקרון *Heine* תמיד נכון למשל עבור קו *Sorgenfrey* – $(\mathbb{R}, \tau_s) \xrightarrow{f} (Y, \sigma)$ כי $(\mathbb{R}, \tau_s) \in B_1 \subset FU$.

הערה: בטופולוגיה, באנליזה ... יש צורך אמיתי ב"סדרות מוכללות":

$(M, \leq)$ קבוצה סדורה חלקית מכוונת (לכל $\forall a, b \in M \exists c \in M a \leq c, b \leq c$).

דוגמה חשובה: כל בסיס מקומי דוגמה לקבוצה סדורה מכוונת.

סדרה מוכללת או רשת (*generalized sequences or net*) היא פונקציה

$$((\mathbb{N}, \leq) \xrightarrow{f} X \text{ (סדרה רגילה): } (M, \leq) \xrightarrow{f} X$$

• דרך רשתות אפשר לתת תיאור של $cl(A)$.

$$z \in cl(A) \Leftrightarrow z \text{ גבול של סדרה מוכללת}$$

ואז יש הכללת עיקרון *Heine* ...

שימו לב: למשל אינטגרלים זה סוג של גבול דרך רשתות מסוימות.

ספר מומלץ: ד. ליבוביץ, טופולוגיה קבוצתית, האוניברסיטה הפתוחה.